

KATI ATIK VE ÇEVRE

Sayı: 6

Nisan 1992

KATI ATIK TÜRK MİLLİ KOMİTESİ

KATI ATIK VE ÇEVRE

Sayı 6, Nisan 1992

İÇİNDEKİLER

Okurlarımıza	1
Basından Haberler	2
Yeşil Nokta - Der Grüne Punkt <i>Günay Kocasoy ve Kriton Curi</i>	6
Nato Üyesi Ülkelerin Çevre Yönetiminde Ulusal Öncelik Sıralamaları <i>Ahmet Baban ve Erdoğan Alper</i>	32
1992 Brezilya Toplantısına Sunulacak Olan (Birleşmiş Milletler) Avrupa Ekonomik Komisyonu Çevre Hakları ve Yükümlülükleri Sözleşme Tasarısı <i>Çeviri: Birol Ertan</i>	33
T.C. Çevre Bakanlığı Kota ve Depozito Uygulaması	34
Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik	36
Toplantılar	37
Yazım Kuralları	39

KATI ATIK ARAŞTIRMA ve DENETİMİ TÜRK MİLLİ KOMİTESİ Adına Sahibi ve

Mesul Müdürü: Prof.Dr.Kriton Curi

Editörler: Prof.Dr.Fahir Borak
Doç.Dr.Günay Kocasoy

Yazı Kurulu: Prof.Dr.Ekrem Ekinci
Prof.Dr.Ilhan Or
Prof.Dr.Gülerman Sürücü
Prof.Dr.Olcay Tünay

Üç ayda bir yayınlanır.

Yazışma Adresi:
Katı Atık Türk Milli Komitesi
Boğaziçi Üniversitesi
80815 Bebek-İSTANBUL
Tel: 263 15 00/470-276-439

BASKI
Cem Ofset Matbaacılık Sanayii A.Ş.
Beşyol, Fabrikalar Caddesi No:21
Sefaköy, İSTANBUL Tel:579 43 13

Lever 'e bu derginin basılmasındaki katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

OKURLARIMIZA...

Katı atık sorunu bütün dünyayı meşgul etmeye devam etmektedir. Dünyanın nüfusu sürekli olarak artıyor, kişi başına üretilen çöp miktarı artıyor ve sonuçta çöpler dağlar meydana getirecek miktarlara ulaşılıyor.

Bu durumun düzeltilmesi için çeşitli çözüm yolları aranmakta, bazı ülkeler cesur adımlar atarak çöp üretimini azaltmak için önlemler almaktadırlar. Örneğin Almanya çöplerinin önemli bir kısmını teşkil eden ambalajların belediyeler tarafından toplanmasını durdurdu. Almanya'da ambalajlar artık üretici veya satıcı tarafından toplanarak geri kazanılmaktadır. Aslında bu işin her firma tarafından ayrı ayrı yapılması son derece zordur. Bu zorluğun bilincinde olan sanayiciler bu soruna çözüm getirmek için biraraya gelerek bir şirket kurdular. Şirket peşin aldığı bir ücret mukabilinde "Yeşil Nokta" amblemini ambalajların üstüne konmasına müsaade etmekte ve "Yeşil Nokta" lı ambalajları kurdukları sistem içinde toplayarak geri kazanmaktadır.

"Yeşil Nokta" konusu ülkemizde de sanayicileri ve ihracatçıları yakından ilgilendirmektedir. Çünkü artık Almanya'da "Yeşil Nokta" amblemi taşımayan bir ürünü satmak hemen imkansızdır.

Katı Atık ve Çevre Dergisi "Yeşil Nokta" nın hem katı atık yönetimi açısından önemini, hem de sanayicimizin bu konudaki sorunlarını gözönüne alarak bu konuyu detaylı bir şekilde inceledi.

Almanya katı atık miktarlarını azaltmak için "Yeşil Nokta" uygulamasına başlarken Türkiye de Katı Atık Yönetmeliği'nde yer alan müeyyidelerle ambalajların hiç olmazsa bir kısmını kontrol etmeğe çalışmaktadır. Çevre Bakanlığı'nın bu konudaki faaliyetleri hakkında bazı bilgiler Dergimizin bu sayısında verilmiştir.

Katı Atık Kontrol Yönetmeliği yayınlandığı zaman Dergimiz tarafından (bakınız Katı Atık ve Çevre, sayı 2) yapılan eleştirilerden bir tanesi plastiklerin sadece PET ve PVC olarak tasnif edilmesiydi. Bu konuda yapılan eleştiriler sonuç vermiş, Yönetmeliğin yayınlanmasından onbir ay sonra bütün plastikleri Yönetmelik kapsamına alan ek Şubat 1992'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmeliği de bu sayımızda yayınlamış bulunuyoruz.

Katı Atık ve Çevre Dergisi Belediyelerimize, Çevreye, Çevre Dostu insanlarımıza hizmet etmek amacı ile yayınlanmaktadır. Derginin daha yararlı olması için siz de yazı yazarak, haberlerinizi göndererek, yazılan makaleler hakkında düşüncelerinizi yazarak katkıda bulunabilirsiniz.

Dergi'nin Çevre Dostu olan herkesin dergisi olduğunu unutmayalım.

Saygılarla

Doç. Dr. Günay Kocasoy

BASINDAN KATI ATIKLARLA ve ÇEVRE ile İLGİLİ HABERLER

Sokaktaki Çöplerin Sahibi Kim?

.... belki çöp toplamanın sorumluluğu belediyelerde ama bu çöpler hepimizin ve çöplerde yatan serveti ekonomiye kazandırmak her bilinçli tüketicinin görevidir olmalı.

Meral Tamer, Cumhuriyet, 15 Ocak 1992

Plastikçiler PET'i Savundu

Plastik Sanayicileri Araştırma Geliştirme Vakfı 2nci Başkanı Güngör Özadam "Plastik içerikli ürünlerin insan sağlığına, çevreye bir zararı yok. Tek kusuru görsel kirlilik yaratmaktadır. Bu da geri toplama sorunudur.... Türkiye'de plastik tüketim ve kullanımı Batı'nın çok gerisindedir. ... Tepkilerin arkasında cam üreticileri var. Denizlerimizin dibinde PET kadar cam atık var..." dedi.

Cumhuriyet, 20 Ocak 1992

Çevrecilerin "PET" kavgası

S.O.S İstanbul Çevre Gönüllüleri Platformu dün Ortaköy Meydanı'nda düzenlediği pankartlı gösteriyle pet şişe üreten ve kullanan firmaların biraraya gelecek kurduğunu "Çevre Koruma Vakfı"nı protesto etti.

Hürriyet İstanbul, 20 Ocak 1992

Kirimizin Ölçüsünü Alacağız

Avrupa'da Sınırlararası Hava Kirlenmesinin Takibi ve Değerlendirilmesi İşbirliği Programı (EMEP) çerçevesinde bir ölçüm istasyonu kurulacağı açıklandı.

1978-80 yıllarında Türkiye her ay 14 bin 100 ton kürt ihraç ederken aynı süre içinde ayda 40 bin ton kürt ithal etti.

Cumhuriyet, 23 Ocak 1992

Hamur Kağıttan Çevreci Kartları

Çevre Bakanlığı örnek olmak amacıyla tıbbi kağıtlarını kullanılmış kağıttan yapacak... Çevre Bakanı Doğancan Akyürek ayrıca pet şişelere depozito uygulamasına geçileceğini ve öncelikli olarak kamuya ait araçlarda katalizör takılması çalışmalarına başlayacaklarını belirtti.

Cumhuriyet, 23 Ocak 1992

Çöpün Özelleştirilmesi Önemli Aşama

Eski Maliye Bakanı Adnan Kahveci Kartal Belediyesi'nin çöp hizmetlerini özelleştirmesi üzerine "8 yıldır savunduğumuz özelleştirme mantığının doğru olduğunu Adalar ve Kartal uygulamaları gösterdi" dedi.

Hürriyet, 28 Ocak 1992

Kirli Otomobile Yüksek Vergi

Alman Çevre bakanı Klaus Töpfer otomobil vergi sisteminde çevre sağlığının esas olacağını açıkladı. Bakan egzoz dumanındaki zehirli gazın oranı ve motor gücünün şiddetine göre vergi oranının artacağını söyledi.

Hürriyet, 28 Ocak 1992

Ambalajda Yeşil Nokta Paniği

Almanya'nın ihraç ürünlerine uygulamaya başladığı Yeşil Nokta, ambalaj sektörünü gafil avladı. Karton ambalaj imalatçıları, plastikçilere darbe vurup kendi pazarlarını genişleteceği umuduyla Yeşil Nokta'yı şimdilik olumlu karşılarken, plastik ambalaj üreticileri çaresizlik içinde sektör değiştirmeyi düşünüyorlar. Yeşil Nokta uygulaması ikinci etapta Fransa, üçüncü etapta ise İngiltere tarafından yürürlüğe sokulacak. Bu durum, "Çevreye zararı yoktur" anlamına gelen Yeşil Nokta'yı taşımayan ürünlerin bu ülkelere girmesini önleme amacı güdüyor.

Cumhuriyet, 29 Ocak 1992

1983 Avrupa Geniş Pazarı Çevrenin Çöplüğe Çevrilmesi Anlamına Gelmeyecek..

Geniş pazar çevre "çöplüğü" olmak bir yana yüksek düzeyde bir çevre koruması sağlayacak. Anlaşma geniş pazarın tamamlanmasıyla birlikte yüksek düzeyde koruma standartları öngörüyor. Bu yasal bir koşul. Ayrıca hiçbir modern sanayi politikası makul bir çevre politikasıyla çelişmez.

EC News, 30 Ocak 1992

Çevreci Gönüllülere Kamu Görevlisi Sertifikası

Çevre Bakanı Doğancan Akyürek çevreci derneklerle "yarı kamu kuruluşu" statüsü verileceğini, gönüllülerin de kamu görevlisi sayılacağını bildirdi.

Hürriyet, 30 Ocak 1992

Bir İlan....

Şişe cam tam 57 yıldır kullanılmış cam ambalajları toplayarak dönüşümü gerçekleştiriyor. Örneğin son beş yılda Şişecam 254.411 ton cam geri aldı. Bir başka deyişle 350 gr. dan 700 milyon şişe... bu sistemle son beş yılda ulusal kaynaklardan 30.529 ton fuel oil ve 305.293 ton hammadde tasarrufu sağladı.

Hürriyet, 30 Ocak 1992

Olmaması Beklenen Kirlenme...

İngiltere'de; Cornwall'da ağır metalle kirlenmiş 12 milyon galon su Fal deltasına döküldü. Olay bu madendeki pompalarını durmasından doğdu. Su'da bakır, çinko, arsenik, kadmiyum ve diğer zararlı maddeler var. İngiltere'de Hükümet Çevre biriminin Avrupa Komisyonu tarafından ihmali dolayısıyla suçlanması mümkün.

Water & Environment, Ocak 1992

Fosfatlara Etkili Olmayan Yasaklama

Avrupa Fosfatlar Bilimsel Komitesi (SCOPE) raporuna göre İtalya hükümeti tarafından deterjanlarda fosfat kullanımına getirilen kısıtlama denizlerin ve göllerin ötrifikasyonuna etkisiz kaldı. Kanuna göre deterjanda fosfat miktarı 1982'de %26 dan 1988'de %4'e indirilecekti. Rapora göre İtalya sınırlarına boşaltılan fosfor miktarı 59. 000 tondan 49.000 tona düştü.

Water & Environment, Ocak 1992

Kolera: Dersleri Yeni Baştan Öğreniyoruz.

Güney Amerika asrın en kötü kolera salgılarından birine yakalandı. Olay Peru'da başladı. Dört ayda 1300 kişi öldü. Salgın Meksika ve ABD'ye kadar yayıldı. İnsan dışkı ile hastalık geçebilir. Peru sahillerinde temizlenmemiş kanalizasyon atığı doğrudan denize dökülüyor, bakteriler çoğalacak kadar uzun süre yaşayabiliyorlar.

Water & Environment, Ocak 1992

Sazlıklar...

Sazlıkların büyük ölçüde yok olması yaygın organlarında yer almıyor. Tropik ormanların

azalmasının yarattığı korku hükümetlerin protokoller, anlaşmalar imzalamasını zorladı. Ancak pek az insan sazlıkların yok olmasının çevre için ormanların yok olması kadar ciddi neticeler verebileceğinin farkında.. Sazlıklar tabii çevrenin ve hayvanların en zengin bulunduğu bir yer, ancak bilim adamları son zamanlarda sazlıkların su kirliliği kontrolündeki önemini belirlediler, bunların bozulması dünya ikliminin değişmesine ve ısınmanın hızlanmasına yol açabilir.

Water & Environment, Ocak 1992

Tehlikeli Madde İhracat ve İthalatının Arkasındaki Mantık...

12 Aralık 1991'de Dünya Bankası'nın baş ekonomisti Lawrence Summers bir dahili yazı dağıttı, bu yazı Şubat 1992'de Dünya boyutunda bir skandala dönüştü. Bu yazıda kısaca şöyle deniyordu: "Kirli" Endüstriler: Sizinle benim aramda kalmak üzere, Dünya Bankası'nın kirli endüstrilerin az gelişmiş ülkelere daha fazla gitmesini teşvik etmesine ne dersiniz? Ben üç sebep düşünebiliyorum: 1) Sağlığa zarar verici kirletmenin bedeli artan hastalık ve ölümlerden dolayı kaybedilen ücretler ile ölçülür. Bu açıdan sağlığa zarar verici kirletme en düşük ücretlerin olduğu ülkede yapılmalıdır. Benim düşünceme göre zehirli bu atığın en düşük ücretli ülkeye gönderilmesi ekonomik atık bakımından kusursuzdur... 2) Kirlenmeye karşı ilk yatırımlar az olup daha sonra hızla yükselir. Ben her zaman Afrika'nın nüfus yoğunluğu az ülkelerinin az kirlendiğini düşündüm... ne yazık ki taşınamayan endüstrilerin (taşıma, elektrik üretimi) yarattığı kirlilik ve katı atıkların yüksek taşıma maliyetleri bu kirliliğin ticaretine mani oluyor... 3) Estetik ve sağlık sebebiyle temiz bir çevre isteği yüksek gelire bağlıdır...

Greenpeace, First Quarter 1992'de Derlenmiştir.

Arjantin...

28 Ocak 1992 tarihinde Arjantin Cumhurbaşkanı Carlos Menem zehirli atıkların ithalatını yasaklayan kanunu imzaladı...Meclis, kurşunlu benzinin beş yıllık bir plan çerçevesinde kullanımdan kaldırılmasını amaçlayan bir kanun kabul etti.

Greenpeace, First Quarter 1992

Kolombiya

Ağustos 1991 de Kolombiya'da bir devlet kuruluşu olan Ecopetrol tetraetil kurşunu ihtiva eden benzin üretim ve satışını ternelli durdurduğunu bildirdi...

Greenpeace, First Quarter 1992

